

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 3 ครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย

เพื่อให้ได้ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากร เครื่องมือและวิธีสร้าง การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง จำนวน 200 คน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นจำนวนประชากร แต่ละจังหวัด ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอของแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 3

จังหวัด	จำนวนศึกษานิเทศก์
ชุมพร	24
สุราษฎร์ธานี	53
นครศรีธรรมราช	56
สงขลา	42
พัทลุง	25
รวม	200

ที่มา : ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 3.

2535

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาตามกระบวนการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งมี 5 ขั้นตอนคือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือ ตลอดจนวิธีการนิเทศการปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

จำนวน 35 ข้อ แต่ละข้อมี 5 ระดับคือ

ระดับที่มีปัญหามากที่สุด	ให้มีคะแนนเท่ากับ 5
ระดับที่มีปัญหามาก	ให้มีคะแนนเท่ากับ 4
ระดับที่มีปัญหาปานกลาง	ให้มีคะแนนเท่ากับ 3
ระดับที่มีปัญหาน้อย	ให้มีคะแนนเท่ากับ 2
ระดับที่มีปัญหาน้อยที่สุด หรือไม่มีปัญหา	ให้มีคะแนนเท่ากับ 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการนิเทศการศึกษา และเสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมตามความเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ

การสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการศึกษา จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของศิริวัชร กนิษฐานุพงศ์ (2534 : 108-120) เกษม น้อยสำลี (2532 : 108-212) สมพงษ์ จินา (2534 : 14) กัลยา รัตนศรี (2531 : 219-246) และแพ้ว รุจิระนันท์บุตร (2531 : 127-139)
2. กำหนดขอบเขตของแบบสอบถาม จากตัวแปรที่จะศึกษา ตามขั้นตอนของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล
3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการสร้างแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ช่วยพิจารณาความเหมาะสม ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่
 - 5.1 นายบุญเจือ ทองประหวั่น ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
 - 5.2 นายประกอบ มณีโรจน์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
 - 5.3 นายอรชุน ลิมเสวีตระกูล ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
 - 5.4 นายนิทัศน์ สุนทรจตุรวิทย์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดท่าช้าง สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
 - 5.5 นายดวง มุกสง ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านตลาดนัดต้นมะขาม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาตรวจสอบมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามไปดำเนินการหาความเชื่อมั่น เพื่อให้ได้เป็นแบบสอบถามที่ดีต่อไป

การดำเนินการตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try out) โดยนำไปให้กลุ่มประชากรที่เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตจังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดลองทำแบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

ได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	0.84
ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก	0.81
ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ	0.85
ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	0.85
ด้านการประเมินผลและรายงานผล	0.90
รวมทั้งฉบับ	0.94

แสดงว่าแบบสอบถามรายด้านและทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอบหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อแนะนำและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง
2. ส่งแบบสอบถาม และซองใส่แบบสอบถามพร้อมปิดแสตมป์และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย พร้อมหนังสือแนะนำ และขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอ ช่วยตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดให้ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายในระยะเวลา 15 วัน
3. กรณีแบบสอบถามที่กลับคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการเป็น 3 กรณีคือ
 - 3.1 ส่งแบบสอบถามไปให้ตอบใหม่อีกครั้งหนึ่ง พร้อมจดหมายขอความร่วมมือเป็นส่วนตัว และให้ส่งคืนภายใน 7 วัน
 - 3.2 ออกติดตามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
 - 3.3 ติดต่อทางโทรศัพท์

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มประชากรมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละรายข้อตามตัวแปรที่ศึกษา
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยส่วนรวม และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อหาความกระจายของข้อมูล

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของแบบสอบถามชุดที่ 2 นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ มีความหมายดังนี้ (วัน เดชพิชัย, 2532 : 11)

4.51 - 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายความว่า	มีปัญหามาก
2.51 - 3.50	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายความว่า	ปัญหาน้อย
1.00 - 1.50	หมายความว่า	ปัญหาน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 นำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการนิเทศการศึกษาตามความเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ มาประมวลความคิดเห็น และกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมขึ้นใหม่เพื่อใช้สำหรับการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

(นิภา ศรีไพโรจน์, 2531 : 140)

1.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

N แทน จำนวนข้อมูล

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

(Hinkle, Denis E. and Others, 1982 : 52)

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{(X - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนข้อมูล

μ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

x แทน คะแนนแต่ละข้อ

(Hinkle, Denis E. and Others, 1982 : 63)

2. การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน จำนวนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2524 : 171-172)